

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompai Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . . . 10 korona.
Félévre . . . . . 5 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petsor térfogata . . . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

A mult hét óta bizonyos nyugalmi időszak állott be a harcztereken. Nem úgy értjük ezt, mintha mostanában teljesen szünetelnének a harcok, hanem úgy, hogy most is csatáznak északon, keleten, délen és nyugaton, de most jóval alább hagyott az ütközetek lángjának lobogása, inkább csak úgy a parázs közül lobban fel itt-amott; de legujabban nem történik a harcztereken döntő fontosságú esemény.

Ezen nem is lehet csodálkoznunk. Az ellenséget súlyos vereségek érték a közelmúlt hetekben, emberei elernyedtek, ellankadtak, sikertelen vállalatok vereséggel végződtek, idő kell neki, míg ismét összeszedheti magát és valami újat kezdhet. A mieink és szövetségeseink pedig, bár még nem végezték be a hadi munka döntő részét, szintén szívesen látnak egy-két napi pihenést a folytonos harcokban és a mult heti térdig sáros utakon lefolyt küzdelmek után.

Ez az utóbbi dolog magyarázza meg leginkább a harcok lassabb menetét, mert rettentő fáradtság olyan utatlan utakon, feneketlen sárban, csatákban előnyomulni. — Ezt emlegetik a hadi jelentések is s ezt látjuk az ellenség jelentéseiből is, a melyeket semleges országokban olvasnak ellenséges lapokból.

De azért mégis csak történik valami, azért mégis csak közeledünk a cél felé és ez a lassabb, de biztos tempójú haladásból mindenütt örvendetesen konstatálható.

Az északi harcztéren, a hol minket legközelebből érdeklő események történnek s a hol jóformán a mi jövő sorsunk fog eldőlni, ott mostanában is energikusan haladnak előre a szövetséges német seregek Varsó felé. Haladnak napról-napra, megtörve a kemény orosz ellenállást. — Áttörték magukat a Bzura, Rawka és Sucha folyókon és még egy védelmi vonaluk van velük szemben az oroszoknak Blonie mellett. — Erről úgy írják maguk az oroszok, hogy ez már az utolsó védelmi vonaluk Varsó előtt, ha ez is elesik, akkor következik Varsó ostroma, vagy kiürítése. Mert most sem tudják magukat végleg elhatározni: mit tegyenek? védjék-e Varsót, vagy átadják? Azt már biztosra veszik, hogy így is, úgy is elvész. Orosz lapok szerint a német seregek már most is három oldalról félkörben közelednek Varsó felé s a vasgyűrű mindig összébb szorul. — Michailowszky, a híres orosz katonai szakíró azt hirdeti a „Ruszkoje Szlovo“ moszkvai lapban, hogy Varsónak el kell esnie, mert ott az összeszorított orosz főszereg nem fejthet ki kellő energiát s a lengyel lakosság ellenséges hangulata is a legkedvezőtlenebbé teszi az oroszokra nézve a küzdelmet.

Ezért Varsó ostromát vagy kiürítését, mint a közel jövő eseményét, figyelemmel várja az egész világ.

Hogy mire határozza magát az orosz főhadvezetés az egyik legutolsó órában, azt még nem lehet tudni, a mint a déli lengyelországi és a galicziai területeken is igen gyors változtatásokat mutat az orosz hadvezetés taktikája: most vissza-

vonul, majd ismét meg-megpróbál előretörni; de véres fejjel kell visszavonulnia.

Déli Lengyelországban a Nidánál úgy látszik megtört az újabb orosz offenzíva ereje és ezt újra semleges államok lapjaiból tudjuk meg, hogy az oroszok Radomba vonták vissza seregeiket s az osztrák-magyar seregek bevonultak Kielce tartomány fővárosába, a Nidán túl a Lysa Gora hegység lábánál fekvő Kielcebe. Erről azt jelentik az oroszok, hogy ők úgy sem tudták volna tartani a terepviszonyok miatt, hát kiürítették.

Galicziában is kezd a koczka újra reánk kedvezően fordulni. Igen energikusan és szívós ellenállással megtörték a mi seregeink az újabb orosz támadást és a mi jellemző, a mi tüzéségünk kiválóságára, legujabban Zaklicyn mellett csupán a tüzerek harcoltak s olyan kitűnően és összehangzóan támadták az orosz hadállásokat, hogy az orosz ágyúk elhallgatása után az orosz seregek lövészárkaikból megfutottak és a gyors futamodás hat kilométeres fronton történt a hátuk mögött lévő dombokon túl, a hol az ágyúk már nem árthattak nekik. Ime, a mi tüzéségünk már fölénybe került az orosz tüzéség fölött, a melyet még az ősszel iszonyu hatalmasnak és föltúlulhatatlannak hirdettek.

A Kárpátok ellen intézett támadások szintén megtörttek és ha ismételni akarják azokat, újra, meg újra sok oroszok életébe kerül vagy a foglyok számát szaporítja. Ott a főparancsnokság tudja jól, hogy meddig jöhetnek be az oroszok és nem mehetnek annál tovább s úgy intézi a dolgokat, hogy a mi részünkről a lehető legkevesebb vérveszteség történik. A Kárpátok szorosai majdnem mind a mi csapataink birtokában vannak, sok helyen már Galicziában üldözik az ellenséget. — Legujabban Bukovinában nyomultak elő az oroszok a Radnai szorosig, ott azonban a mieink visszaverték őket Jakobenyl mellett és Kirlibabát visszafoglalták tőlük.

Az oroszok galicziai helyzetéről ellentétes hírek jönnek orosz forrásokból. Az egyik azt jelenti, hogy az oroszok már megkezdték a visszavonulást, a másik jelentés szerint most újra támadással próbálkoznak. Melyik lesz az igaz, hamarosan el fog válni; de az is igaz, hogy a mi seregeink készen várják őket így is, úgy is.

A nyugati harcztéren most vonják le a következtetéseket az egy hónapos francia támadások összeomlásából és magyarázzák a soissoni győzelem jelentőségét a németekre nézve, mert Soisson mellett csaknem áttörték a francia frontot s az újabb támadások során ez meglehet, hogy sikerül is. Így is igen nagyok a francziák veszteségei s egykönnyen alig pótolhatók. A németek a várharokban több kilométerre előhaladtak s Verdun körülzárása is közeledik.

A török-orosz harcztéren most a megerősített orosz seregek támadnak, de a törökök szívósan tartják magukat.

A török-angol harcztéren igen komolyan fölkészültek a törökök s nagy csapást mérnek Angliára, ha Egyiptomot visszafoglalhatják.

A tengeren a német tengeralattjárók uralkodnak.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete t. hó 18-án dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél jelen voltak: Bodor István, Benyó Béla, Benyó László, Cseh János, Grózinger Miksa, dr. Kármán Aladár, id. Lévy István, dr. Ráróssy Gyula, id. Rábely Miklós, Süteő István, Szabó József K., Szabó József méz., Törköly József, dr. Weinberger Rezső, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István.

A városi husvizsgálati szabályrendelet ügye volt az első tárgy; a szabályrendeletet ugyanis az alispáni hivatal néhány kisebb jelentősebb módosítással hagyta jóvá s most már a módosított szabályrendelet terjesztetett a közgyűlés elé s ezt a tanács javaslata alapján tudomásul vették és 1915. január 23-tól kezdve az életbe lépés is kimondatott.

A városi házipénztár, gyámpénztár és adóhivatal 1914. évi IV. negyedi vizsgálatáról felvett jegyzőkönyv tudomásul szolgált.

Farkas Zoltán országgyűlési képviselőnek a polgármesterhez intézett meleg hangú levele, melyben neki és a képviselőtestület minden tagjának köszönetet mond a fia elhunytá alkalmával kifejezett részvétért, tudomásul vétetett és irattárba helyeztetett.

A Magyarhegyemeg, Guszona, Nagydaróc felé vezető vicinális uti érdekeltiségre vonatkozó miniszteri leirat tudomásul vétetett. Ez tulajdonképen egy mozzanata az előmunkálatnak, amennyiben megállapította a törvényhatóság, hogy a Magyarhegyemeg—rimatamásfalai utat felveszi az uthálózatba s az érdekeltiségre Rimaszombat, Rimatamásfalva, Dusa, Guszona, Magyarhegyemeg vonatik be. A helyszíni tárgyalás a nyár folyamán megtörtént, azonban az utirányra nézve döntés nem történt s az újabb érdemleges tárgyalás iránt az alispán a békés időben fog intézkedni. Dr. Zehery István és Szabó József méz. felszólalása után, melyben utóbbi azon közérdekű kívánságnak adott kifejezést, hogy a dusai ut Mezőtelkesig hosszabbítottassék meg, a közgyűlés tudomásul vette a leiratot.

A fogadó, vendéglő stb. szabályrendelet pótlására vonatkozólag érkezett miniszteri leirat hosszas és élénk eszmecseret provokált, mert a miniszteri rendelkezés egyszerűen mellőzni rendeli a szabályrendeletben a város által tervezett

olyan intézkedéseket, melyek közegészségi szempontból is jótékony hatásuk lettek volna s melyek a szabályrendeletnek kardinális pontjai voltak. De élénk eszmecsere fejlődött ki azon okból is, mert Süteő István képviselőtestületi tag igen helyes és közérdek szempontjából nagyon fontos felszólalásra használta fel ezen alkalmat s felhívta a hatóságot erélyes intézkedésre és komoly ellenőrzésre a venerikus betegségek terjedésének meggátolása érdekében.

Az, hogy a miniszteri leirat szálloda stb. elnevezés helyett mindenütt „fogadó“ elnevezést kíván és az, hogy a fogadói iparengedély nem jogosít fel vendéglő fentartására, jelentéktelen módosítás s az is érthető, hogy az iparjog gyakorlása feltételekhez van kötve, némileg érthető, hogy a miniszteri rendelet törölteti azt a felvett intézkedést, hogy a vendéglői és kávéházi árlapokat a hatóság láttamozással ellenőrizni tartozik; az azonban, hogy a női személyzetnek a kávéházból való kiküszöbölésére vonatkozó rendelkezést törölteti a miniszter és hogy az ezen iparnál alkalmazott személyzetnek 24 órán belül való bejelentését sem kívánja, valamint a lakóhelyét sem engedi korlátozni, méltán érinti kellemetlenül a város vezetőségét, mert hiszen a korlátozásokkal érthető célja volt a városnak s az intenció egészen helyes s ami viszonyainknak megfelelő volt. Sajnos, tudomásul kellett venni a miniszter rendelkezését s a szabályrendeletet ennek megfelelően átalakítani.

Süteő István ügyvéd, képviselőtestületi tag — a mai nehéz időkre hivatkozva — rámutat arra az óriási munkára és tevékenységre, melyet a társadalom nagy áldozatokkal kifejt s melyből a hatóság is ugyancsak kivészi részét. Utal arra, hogy mindenkinek, ki a harcztéren küzdők sorában nem áll, első kötelessége itt hon megtenni mindent a közjó és a segítő akció terén, s különösen nagyfontosságú az, hogy körültekintéssel és kellő erélyvel olyan intézkedések történjenek, melyek katonáink egészségét és harczképességét fokozzák. Sajnálatlalt tapasztalható az utóbbi időben, hogy városunkban a katonaság és polgárság között is a venerikus bántalmak igen sűrűn fordulnak elő s a hatóságnak közbe kell lépni, hogy a fertőzés terjedését megakadályozza. A rendőrkapitányhoz — amennyiben ő kora miatt talán nem olyan mozgékony, mint azelőtt volt s megfelelő személyzet sem áll rendelkezésére — fiatalabb erőt kellene beosztani s a polgárőrséget szervezve, őket a megfelelő ellenőrzésre kitanítani, hogy a veszedelmes fertőző betegségek ellen hatékonyan s kellő szigorral tudjanak fellépni. Dr. Kármán Aladár felszólalásában foglalkozik az eddigi intézkedésekkel s hangsúlyozza, hogy a hatósági intézkedés ma megfelelő rendőri személyzet nélkül *csak a társadalom hathatós támogatása mellett érvényesülhet.*

Badiny Gyula rendőrkapitány bejelenti, hogy időnként a polgárőrség bevonásával razzíát szokott tartani s ez legutóbb is eredményes volt. Ő megtett eddig is mindent s már a vendéglő és kávéház tulajdonosoknál is intézkedett megfelelően, de számít a közönség segítő támogatására, mert személyzete nincs. — Végül dr. Kovács László polgármester foglalkozott széles mederben a kérdéssel s meglátszott felvilágosító szavain, hogy komolyan belemélyedt e nagyfontosságú ügy tanulmányozásába s ennek következményeképen széles körű intézkedések megtételére vonatkozó konkrét javaslatokat terjesztett a közgyűlés elé, melynek keresztül viteléhez első sorban a rendőrkapitány teljes és erélyes akciójára lesz szükség, másodsorban a beteget kezelő orvosok közreműködésére s végül a társadalom minden rétegének készséges támogatására.

A polgármester kijelentéseit megnyugvással vették tudomásul s javaslatait a közgyűlés egyhangu helyesléssel magáévá tette.

Ezután özv. Schönleitner Károlyné, Saláta Ilona, Timkó László és Peiner Jánosné illetőségi ügye intéztetett el s ezzel a közgyűlés véget ért.

Nyílt levél.

Vettük a következő levelet:

„Méltóságos Főispán ur figyelmébe!

Ugy a fővárosi, mint a vármegyei lapokból tudjuk, hogy az Amerikában élő honfitársaink a háboruban elesettek özvegyeinek és árváinak nagymennyiségű karácsonyi ajándékot küldtek. A klenóczi illetőségű elesett vitézek özvegyei és árvái mai napig sem kapták meg ezt az ajándékot, pedig már az orosz karácsony is elmúlt!

Ez egy. A másik ennél fontosabb.

Klenóczi körül közel 400-an vonultak hadba — a tényleges állományukat nem számítva — és tudtommal csak 127 család kap hadisegélyt és pedig anya és három gyermeke összesen napi 63 fillért. Ebből ugy-e szépen lehet megélni, mert hiszen Klenóczi olcsó az élet, így pld. liszt, az nincs, vagy ha mégis akad, úgy fekete kenyérliszt 46 fillér, buzáliszt 72 fillér, 1 liter petróleum 80 fillér, egy tojás 10 fillér stb.

A harcztéren lévőknek parancsnokaik napi-parancsban hirdetik, hogy legyenek nyugodtak, mert családjaikról hadisegélyvel gondoskodva van s ime csak egy községben, Klenóczi 273 család egy fillér segélyt sem kap. Miért? Nem jogosultak. Hát ez kérem lári-fári, mert Klenóczi egy 10—12 családot leszámítva, igenis mind jogosult, mert az a kis káposzta és krumpli, amijük van, nem elég a megélhetéshez. Szegények járkálnak a jegyzőhöz, a főszozolgabíróhoz, az alispánhoz, mind hiába! A jegyzőnk azt állítja, hogy ő mindenkit felterjesztett hadi-

TÁRCZA.

Üzenet II. Miklós csárnak.

Egy régi álom jutott eszembe.
Szép színes álom, népem álmodá
Boldog hazáról, bilincsesel kezén,
Mi századoknak átkát hordozá...
De felpattantak a börtönajtók
S karddal irták fel az első jelszót:
Szabadság...! Talán emlékszel rája,
Minden oroszok hatalmas csárja?

Szent csodálattal állt meg a világ;
Félistenekből állott serege
Kossuthnak; s ami nevükhöz tapadt:
Dicsőség, csoda, legenda, rege...
S ha elhullt a had, megnyílt a föld
S láttuk, amint a lélek testet ölt
S új sereg támadt... Emlékszel rája,
Minden oroszok hatalmas csárja?

Fiát az anya küldé a harciba
S a mátká csókja vitte az arát
Oda, ahol a nemzeti ügyért
A halál ülte borzalmas torát...
De a jövőben élt a bizalom,
Hogy felvirágozik s boldog lesz a hon
És szabad marad... Emlékszel rája,
Minden oroszok hatalmas csárja?

De hajh! rajtunk tört a félkéz-végzet
És dicsőségünk legnagyobb fokán
A sárba rántott... s a fájdalomban
Eszüket veszték s hitüket sokan.
S megnyíltak újra vérpad, börtönök...
Az ajkunkon a sóhaj lett örök
S kezünkön a lánc... Emlékszel rája,
Minden oroszok hatalmas csárja?

Ősöd mérte ránk a gyalázatot;
A szabad turult néped lötte le,
Kozák ló nyomán fakadt az ősznek
Virághervasztó, kórthozó szele...
Világos ma is emlékünkből él...
S Arad nevére lelkünk lealél
A fájdalomtul... Emlékszel rája,
Minden oroszok hatalmas csárja?

Ám dinasztíát törülhet el kor,
De a nemzetek élete örök.
Csak aludott e haza, de élt és
Nem fedte sirját temetői rög.
Hosszu éveken mély szunnyadásba
Vártunk hittel a feltámadásra,
Hogy el fog jönni... Emlékszel rája,
Minden oroszok hatalmas csárja?

És im felhasadt régen várt napunk
S ha magyar: magyar akarhat-e, mást:
Miért sirtak az árvák, bujdosók
Elintézzük a régi számadást.

Hallod, mint zúgnak Kárpát bércei...?

Ott állnak Kossuth új honvédei

S a multba néznek... Emlékezz rája,

Minden oroszok hatalmas csárja!

Telek A. Sándor.

A két sziv fájdalma.

Irta: ZÓLYOMI PÁL.

Amint Istvánfiéknál meg volt az eljegyzés, mely a késő éjjeli órákban ért véget, mindenki nyugovóra tért.

Molnár Pista is nyugodtan s boldogan hajtott le fejét s a jövőről álmodozott. Hogyne, hiszen egy oly aranyos ifju hajadont birni, mint Istvánfi Iczuka, nem mindenkinek jut osztályrészül.

Csak hogy ugylátszik, csak a vőlegény volt boldog, mert ha betekintünk Iczuka nyitott ablakán, látjuk, hogy ő ráhajolva az asztalra zokog keservesen. Miért?! Hisz életében ma kellene legboldogabbnak lennie, hisz ma kellene neki is álmodozni az édes jövőről!

Igen megtenné ő ezt, ha azzal lett volna eljegyzése, kit ő választott magának s a ki őt kiválasztotta, de őh!... ehhez férjhez menni, akihez hozzá kényszerítik?... ez a lehető legkínosabb gyötrelme!

Zokog ez a szegény lány, ki oly határtalan örült szerelemmel csüggött egy ifjun, aki őt még

segélyre, de hogy eme buzgalmaért feyelmivel megfenyegették s ő úgy megijedt, hogy most hiába mennek hozzá a szegény asszonyok, nem mer semmit tenni érdekükben, noha tudja, látja, hogy igazuk van!

Ha Méltóságod ezt az ügyet nem veszi erős és igazságot tevő kezébe és az igazságnak és méltányosságnak megfelelően sürgősen nem rendezi, úgy a harcztérrel majd haza jövő hűveimmel — kik közül vitézségükért sokan előléptetésben és kitüntetésben részesültek, egy pláne vaskeresztet is kapott — nehezen fogom birni elhítenni, hogy ők is ennek a hazának, melyért véreztek, olyan édes és egyenjogu gyermekei, mint pld. a budapestiek, a hol egész vigan orfeumoznak.

Mély tisztelettel:
Dr. Argay György.

Innen-onnan.

A paraszt és a kondás.

Nem mesét mond a fenti czim, hanem epizódot az életből, a mostani háborus időből. Nem függ össze a két személy egymással, mert eseményük külön-külön történtek meg, de nem is tényleg parasztról és kondásról szól, hanem csak mint gunyjelzőkről, melyet béke idején talán-talán eltűr némely ember.

A „paraszt“ jelzővel egy uriembert illetett egy nő, aki a villamoson két helyet foglalt el bevásárolt czókmókjaival. Az uriember méltatlankodott, mert a hely másnak is kellett s ezért lett „paraszt.“

A „kondás“ jelzőt egy lázas, harcztérrel visszajött beteg katona kapta egy jómódban levő uriembertől, amiért nem vette le a sapkáját, midőn jól fütött irodájába lépett, az ismerősöknek köszönt és eltávozott, anélkül, hogy őt a különálló dolgozó szobájában látta volna.

A villamoson ült egy busképü káplár is, kinek szájától a balfüléig egy hatalmas forradás huzódott s köpenyének pedig egyik ujjá üresen lógott le a ípadra. A káplár a „paraszt“ szóra felkapta gondtól ránczolt fejét:

— „Paraszt“? — szólt csendes indignációval. — Az az ur csak goromba, lovagiatlan lehet. Mondja neki a nagysága, hogy pokrócz, de azt ne, hogy „paraszt“! Nem csufolni való szó az kérem. Meg kell azt becsülni, mert ha paraszt nincsen, az urak nem esznek kenyeret, aztán még az sem igen lenne, aki az ellenségünket kiverje hazánkból. Ehun van-é: ennek az urnak mindkét karja megvan, de nekem parasztnak ott maradt a csatatéren.

Az utasok örömteljesen adtak igazat a naiv és keresetlen beszédű hősnek és megélték.

Tanuja voltam e jelenetnek és szegyet ütött fejembe e szó: „paraszt“, mely kétértelmű s

a legutolsó időben is biztatta, vigasztalta, bátorította, enyhítette fájdalmát, vele érzett mindenben, még akkor is, mikor a lelke haldoklott.

S most ama gyönyörű szeméből egész más világ sugárzik ki, nem az a boldog nyugalom, mely még csak a közelmúltban is, amikor Pusztai Zoltán ott ült mellette, amikor még belátott szive legbensőbb rejtekébe s most epedő ábrándként tűnik fel előtte a mult, melynek édes tündérvágya már öntudatra ébredt.

Es ez a lány most, hogy fél, hogy remeg, hisz eddig neki fogalma sem volt arról a lázas nyugtalanságról, mit a szerelem kinos bizonytalansága idéz elő. Hisz az ő ifjúkori galambfájdalmait rég eltemette a szakadatlan boldogság ringató varázsa.

Könnyei sűrűen omlottak arcára! Csak egy futó hideg árny suhant el szive mellett s ebben a sötét felhőben csak egy elmuló villám lobbant fel... és ettől ez a gyöngéd lény teljesen meg van rendülve. Lelke, egész lényé háborog s szívében ismeretlen borzalom veti fel hullámgyöngyeit.

Szegény leány te, miért kell szivednek oly korán sajnó fájdalommal eltelni!?

— Oh Zoltán, Zoltán! bocsáss meg, nem vagyok hűtlen, csak a balsors így óhajtott, — bocsáss meg — tör ki többször pihegő kebléből e sóhaj.

Zoltán neki élete, boldogsága, reménysége volt s most... veszendő boldogsága.

Nyugodni nem tud. Föl se kereste nyugvó

melyet manapság inkább sértő, lebecsülő jelzőként alkalmaznak. A kérges kezű földműves idegen származásu neve ez kérem, e nevet, aki sértőleg alkalmazza, megveti egyuttal annak viselőjét is: a földművest, ki manapság nem utolsó ember. A „paraszt“ név a nyers erőt, munkát, kenyeret jelenti; ezek együttesét a pénzt, aztán jelenti még az önzetlen, odaadó bátorságot és a győzelmet. Mindent jelent ez, ami e harci világban kell és fontos.

Az ur irányt ad a parasztnak, a szolgálatot ő teszi meg.

Kiket látni a világ harci szinpadára felvonulni szürke színben szereplő hősként? Kik kezdik már a felvonulás utján lelki és szívbéli érzelmeiket itthon hagyni vigasztalásképpen, hogy „majd megjövök én.“ „Fel, fel vitézek a csatára.“ Kik tűzik ki a haza szent földjére betolakodó ellenséget saját vérük hullásával? Oh ezen hősök 90 százaléka paraszt, munkabíró ránczosképü parasztok ezek... kik itthon hagyják s itt sirják ki lelküket, szívéket dalaikban, de magukkal viszik a te könnyező arcodat, midőn látod őket vigan még akkor is, ha halni mennek a hazáért.

Hát az a szegény, két hónapi folytonos tűzből visszajött beteg katona, ki „kondás“ jelzőt kapott, ki talán feledékenységből vagy inkább elszokottságból, de még inkább forró fejét féltve a kintlévő hidegtől, nem vette le csak 5 percig a sapkáját, milyen érzellemmel menjen vissza a harcztérre, hogy ő is segítsen újra, hogy megvédje sok itthon nyugodtan ülő uriember jólétét az ellenség barbárságától! Kinek lelkében egy kis érzelmi energia van a hazafiságból, az manapság szívére öleli a katonát és kikérdezi, hogy merre járt? sebesült-e? beteg-e? és nem nézi le kondásként, mert nem hivatása, ha egyszer katona, hogy a sertések ennivalójáról gondoskodjon.

Tudd megbecsülni a parasztot és ne bánts meg senkit azzal, hogy a kit nem tartasz urnak, azt sértő tendenciával „paraszt“ szóval ilheded, és tudd megbecsülni az embert, mielőtt sejtened, hogy tett már érdekben is jót.

Ne nevezd senkit kondásnak, mielőtt annak pattogó ostorát nem látod, mert könnyen megcsap vele. S. C. C.

Katonai fegyverekkel való kereskedés.

Orosz és osztrák-magyar eredetű katonai fegyverekkel észlelt kereskedés és ilyen és más természetű katonai kincstári vagyonnak a polgári lakosság által való birtoklása alulirott hadseregparancsnokságot alábbi hirdetésménynek kibocsátására készíti:

helyét. Ott az íróasztalnál várta be a hajnal hasadását.

Egész éjjelen át egy levelet irt Zoltánhoz. Megírta benne, hogy bocsásson meg neki, hogy ő nem oka a szakadásnak, de ha kényszerítik s bárkihez is menjen, de csak egyedül Zoltánt fogja szeretni.

Hajnalodik. A derengő fény aranyló pirosan löveli át finom, vékony sugarait s a szegény megtört lélek még most se tért nyugodni. Levelét, melyet Zoltánnak irt, át meg átolvassa... s még akart írni valamit, de a feje a rettenetes izgalom s kimerültségtől lehanyatlott... s elaludt.

Vajjon mit álmodott?

Pusztai Zoltán némán, csüggedten ült otthon. Apja, a kedélyes Pusztai János észrevette fia szokatlan buskomorságát s rá is szólt:

— Tán a szivedet hagyta el valahol, fiam, hogy amióta hazajöttél, olyan kedvetlen vagy. De a fiunak nem volt kedve viccelni. Látták, hogy hiába vigasztalják, — magára hagyták.

El-eltűnődött a mult kedves emlékein, de balsejtelemmel tekintett bele a jövő titkos rejtekébe.

A mint tűnődött magában, inasa lép be hozzá:

— A fiatal Nagyságos urnak egy levelet hozott a postás, — szólt remegve az inas.

Felugrott! Mohón kapott utánna. Arczán hirtelen élénk pirosság futott végig. Hisz ezt

„Törvény és rendelet alapján fegyvereknek, lőszernek és más természetű katonai kincstári vagyonnak, legyen az akár osztrák-magyar, akár orosz eredetű, birlalása tilos. Mindenki, a ki ily fegyvereket, lőszert vagy más kincstári vagyont birlal, tartozik azt azonnal a legközelebbi Etappenstations Kommandonak, vagy pedig községi előljárásnak beszállítani. Utóbbi gondoskodik arról, hogy a legközelebbi Etappenstations Kommandohoz vagy más katonai parancsnoksághoz való továbbszállítás eszközöltessék.

Ezen tilalomnak ellenőrzésére katonai és csendőrjárőrök fognak kiküldetni, amelyek adott esetben házkutatásokat is fognak foganatosítani.

Tettenérés esetén az eljárás az 1912. évi LXIII. t. cz. 7. §-a alapján meg fog indíttatni és két hónapig terjedhető elzárás és a 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés fog alkalmaztatni.

Ha valakinek tudomása van elrejtett vagy elásott fegyverekről, lőszerről vagy más kincstári vagyonnáról, tartozik azt a legközelebbi Etappenstations Kommando, katonai vagy csendőrpáncsnokságnak feljelenteni.

Az önkéntes beszállítás következőkép jutalmaztatik:

1. Egy osztrák-magyar fegyverért 5 kor, egy orosz fegyverért 4 kor.

2. Összegyűjtött réz-, bronz-, aluminium, ón-, ólom- és gyalogsági municzióért kilogrammonként 30 fillér.

3. Vasért, amelyhez más érczalkatrészek vannak forrasztva (tűzérővedékek) kilogrammonként 5 fillér.

4. Vasért hozzátörasztott ércz alkatrészek nélkül kg. ként 1 fillér.

5. Minden egyébért — ruházat, kard, pisztoly, kivéve a fegyvereket és mindennemű felszerelési tárgyakat — kg. ként 50 fillér.

6. Pénz és értékek után, tekintet nélkül azok magasságára, az értékeknek vagy becslési árnak 5. része, illetve 5, 100 után.

7. Egyes különösen értékes és nehezen vagy veszélylyel megőrizhető tárgyak után (bonyolult összetételű szerkezetek, táp- és látcsövek, kocsik, lovak, marha) a tárgynak értéke és a biztonságba helyezés nehézségei szerint a becslési árnak 5. öd része, illetve 5, 100 után.

8. Éles tűzéri lövedék (esetleg felrobbantatlan állapotban) hozzá nem értők által meg ne érintessék a baleset veszélye miatt. — A találati hely megjelöléséért egyenkint 60 fillér fog fizettetni.

A fent megjelölt jutalmakon kívül a polgári lakosságnak a szállítás és biztonságba helyezés költségei is meg fognak téríttetni.

A jutalmakat az illetékes Etappenstations Kommandók fogják kifizetni.

Állomáshely, 1915. évi január hó 9-én.

Cs. és kir. hadseregparancsnokság.

várta ő oly szívszorongva. Felbontja lázas sietéssel, de óh!... hátrahanyatlik...

— Tehát mégse... Férjhez megy... Elvesztett rám nézve örökre. De hát szereti-e azt az embert? Hazugság. Ő nem szerethet mást s nem is szeretett soha, csak engem... Ugy-e magad se mernéd tagadni, ugy-e magad is bevallod, hogy még most is szeretsz. Hisz egész valód az enyém volt. Oh mennyi szép óra emléke fűz minket egymáshoz.

Oh átok! ... De minek is átkozódjam? Megváltoztathatom-e a végzetet?!

Férjhez megy hidegen, szívtelenül és én hiába vágyakoztam utánna epedve.

S most itt állok egyedül. Ezt az átkot csak a lemondás teszi elviselhetővé.

Nyugodtan várom sorsomat, ha nem is boldogan. E csendes lemondásban béke van és e csendes béke majd utat nyit a reményekhez is.

Lesznek talán még derűs napjaim, de azért ugy-e te megmaradsz nekem gyönyörű fájdalom!

Majd Zoltán is leül, hogy válaszoljon a levélre s hogy elbucsuzzék tőle... örökre!...

— Nem, azt nem tehetem, hogy örökre elbucsuzzam... De hisz mégis muszáj, hisz ő már többé nem az enyém, hisz másé lett!

— Zoltán irt... irt... de maga sem tudta, hogy mit, — csak őrvöngött tehetetlenül.

Csak még egy leány szenvedett jobban nála: Istvánfy Iczuka, a ki neki örök eszményképe volt s ezután is az lesz.

Hirek és vegyesek.

Királyi elismerés. Ő felsége megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben tanúsított kiváló szolgálatok elismerésül szentmiklósi és óvári *Pongrácz* Pál honvédfőhadnagynak a legfelső dicsérő elismerés tudtul adassék.

Kitüntetés. *Tóth* Ernő, a helybeli tejesarnok tulajdonosa, ki az északi harctéren hősiességéért ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve s szakaszvezetőből őrmesterré lett előléptetve.

Kitüntetett hősök. A 29 ik vadász-zászlóaljhoz tartozó *Szlabej* Pál 4. századbeli gömöri származású szakaszvezető a San folyó partján Rudnik mellett október 23-án vívott éjjeli harcban energikus és példás magatartást tanúsított s ezért a 2-ik oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Tanítói kinevezés. A rimamurány—salgótarjáni vasmű részvénytársaság ifj. *Gemiczky* Béla okl. tanítót a társulat szirkvashegyi elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Esküvők. *Füzesséry* László helybeli vasuti pénztárnok és neje bájos leánya: *Iczuka* folyó hó 19-én tartotta városunkban esküvőjét *Dutkay* Lajos csapi máv. hivatalnokkal. Tanúk voltak: *Nyomárkay* Béla pénzügyi fogalmazó és dr. *Csernay* Dániel vármegyei levéltárnok. A fiatal párra a róm. kath. templomban *Bencsik* Sándor, az ifju pár volt kedves hittanára adta az egyházi áldást.

Vályi Anna, özv. *Vályi* Albertné kedves leánya folyó hó 20-án tartotta esküvőjét Budapesten *Bokor* Elemér cs. és kir. főhadnaggyal. Mint értesülünk, a fiatal férj, ki már a harctéren volt s onnan betegesen jött haza, az esküvő után ismét a harctérre vonult be ezredéhez.

Blickhardt József m. kir. erdőmérnök Ungvárról házasságot kötött Dobsinán *Halasi* Lenkével, *Halasi* Jenő állami polgári iskolai igazgató és neje szül. *Gömöry* Anna leányával.

Kórházi bizottság. A vármegyei kórházi bizottság folyó hó 21-én *Lukács* Géza alispán elnöklésével ülést tartott, melyen folyó ügyek nyertek elintéztést.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító-pénztár igazgatósága ma, vasárnap — 24-én — délelőtt 11 órakor a pénztár helyiségében ülést tart.

Ifjúsági előadások. Igen érdekes és erkölcsi szempontból fontos előadásokat tartott a helybeli férfi ifjúság részére *Szepessy* Pál ref. segédlelkész. Január 10-én és 17-én délután tartotta ismertetéseit a polgári leányiskola egyik termében. Először az alkoholizmusról, azután az erkölcsi tisztaságról tartott előadást; az ifjúság szép számmal hallgatta fejtegetéseit. Ugy értesülünk, hogy az előadásoknak még folytatásuk lesz.

A félév vége. A jövő héttel bezáródik a középiskolák első féléve; nálunk a főgimnáziumban s a polgári leányiskolában most folyik a legkeményebb tanulás; összefoglaló ismétléseket tartanak most a félév végén az eddig tanult anyagból, hogy a kellő áttekintés után a második félévben új tanítási anyagba kezdjenek.

A török félhold javára a gyűjtési mozgalom az egész országban megindult. Városunk tanácsa is hozzájárult a segélyakcióhoz ily irányba megindításához s gyűjtőlevelet küldött szét a városi intézményekhez.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület a kebelébe tartozó egyházmegyékkel, valamint a fő- és középiskolákkal együtt a nemzeti hadikölcsönre 795900 koronát jegyzett.

Hősi halál. *Pozsubay* Sámuel oláhpataki állami iskolai tanító, m. kir. honvédtizedes — mint a „Dobsina és Vidéke” írja — november 26-án az északi harctéren elesett; — *Kirschner* János 25. gyalogezredbeli dobsinai illetőségű póttartalékos pedig december 22-én Bukovce mellett esett el.

Mágnás-csapatok. Jóleső örömmel olvastuk külföldi lapok jelentései nyomán, hogy Lengyelországban az osztrák-magyar seregeket tartják legrendesebbeknek, akiknek van enni-valójuk; ha vesznek, készpénzzel fizetnek, a néppel jól bántanak és lovagiasak úgy, hogy ott mágnás-csapatoknak nevezik őket.

Menetszárad elvonulása. A cs. és kir. 5. gyalogezred itteni zászlóaljának egy menetszárada folyó január hó 19-én délben indult utnak. — Déli 12 órakor az Erzsébet-térre vonult ki a menetszárad s az ittlévő tisztikar teljes számban. Az eskütétel után a katonákhoz a zászlóaljparancsnok: *Schulla* Ede kapitány magyar nyelven, *Cloaje* János főhadnagy román nyelven tartott hatalmas buzdító és lelkesítő beszédet, mire a zenekar *Hagelbauer* János karnagy vezénylete mellett eljátszotta a Gotterhaltet és a magyar Hymnust, mely után rövid pihenő, majd ima volt s a menetszárad *Miesz* Viktor főhadnagy vezetésével kivonult az állomásra s onnan külön vonaton lelkes hangulatban kelt utra.

Az nap délután 4 óra tájban a másik menetszárad vonult ki s ekkor megismétlődött a déli ünnepélyes és lélekemelő aktus nagyszámu polgári közönség s a teljes számban megjelent tisztikar előtt. Szívélyes bucsuzás után emelkedett hangulatban vonult ki fél hat óra tájban a menetszárad a harctéren immár kétszer sebesült *Onghiert* Ferenc főhadnagy vezetésével az állomásra s a beszállás után 7 óra tájban elindult a külön vonat. — A koronás társaság mindkét menetszádról gondoskodott ez alkalommal is.

Vasuti menetrend. A legutóbbi két hét alatt a vasuti menetrend a háborus idők kezdetekor bevezetett változtatásokkal tartatott fenn. Ugy értesülünk, hogy folyó hó 22-én ismét a két hét előtti menetrend lépett életbe a személyszállító forgalomra vonatkozólag s már gyorsaruk is szállítottak e napon.

Ménkiosztás. A helybeli m. kir. ménteleposztálynál folyó hó 23-án ment végbe a fedeztetési állomásokra való kiosztás hivatalos aktusa, melyen a földmívelési miniszterium képviselőjében *Jeszenszky* miniszteri osztálytanácsos, a debreczeni méntelepparancsnokság részéről pedig *Perczel* Dénes ezredes vett részt s megjelentek azon a gazdasági egyesület s a közgazgatási hatóságok képviselői is.

Adományok a Vöröskereszt egyletnek. A Vöröskereszt-Egyletnek a legutóbb a következő adományok érkeztek: *Takács* János (Nyusya) 10 kor., *Faragó* András gyűjtése (Bakti-p.) 820 kor., *Czékus* Miklós (Balogtamási) 10 kor., özv. *Terray* Lajosné 10 kor., *Széplaky* Lajosné 20 kor., özv. *Borsody* Károlyné 10 kor., özv. *Szabó* Károlyné 10 kor.

Rozsnyói pótvásár. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint Rozsnyó r. t. városban a múlt évi november hó 3-ára kitűzött, de hatósági intézkedés következtében elmaradt országos állat és kirakó vásár helyett *f. évi január hó 26-án pótvásár tartassék.*

Lisztkereskedők és malmok figyelmébe. A miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívja a figyelmet arra, hogy a m. kir. miniszteriumnak 273—1915. M. E. számú rendelete a gabonaneműek és lisztárak tárgyában a következőképp intézkedik: A hatóságilag megállapított legmagasabb árba be kell számítani mindazokat a mellékszolgáltatásokat is, amelyeket a vevő a vételáron felül ellenértékül adott vagy ígért. Nem esik e mellékszolgáltatások körébe a gabonaneműek eladásánál szokásos egy fél százalékos meg nem haladó közvetítő kereskedelmi jutalék, amelyet a közvetítést végző kereskedő a vevővel szemben a buzáért, rozsért, árpáért, tengeriért és zabért követelhető hatóságilag megállapított legmagasabb áron felül is felszámíthatja. A jelen rendelkezés nem érinti az egyes lisztajtáktól követelhető, hatóságilag megállapított legmagasabb árakat. Az egyes lisztajtáktól megállapított legmagasabb ár métermázsánként zsák nélkül lévén értendő, az eladó a zsák súlyát az eladott liszt súlyába nem számíthatja be.

Katona temetés. Mult vasárnap, folyó hó 17-én délután 4 órakor a vármegyei közpórházból óriási részvét mellett temették el *Petz* Rezső káplárt, ki a kórházban tifuszban halt meg. Három hónapot töltött hősiessé a harctéren, hol rheumatikus bajban súlyosan megbetegedett s úgy szállították Losoncra, onnan ide a Vöröskereszt kórházba. A temetésre kivonult egy fegyveres szakasz is s a zenekar gyász-

indulójának hangjai mellett kísérték ki tiszték és legénység a hős katonát s az előirt diszlövés után elhantolták a sirt.

Ugyancsak folyó hó 17-én a helyőrségi kórházból haldokolva szállították át a közpórházba a szamosborhidi származású 20 éves *Burilla* Flórián közkatonát, ki csakhamar meghalt ott s 19-én temették el.

Az itteni helyőrségi kórházban folyó hó 22-én meghalt *Szilágyi* Ferencz újfahértói származású 22 éves, 5. gyalogezredbeli közkatonát tüdőgyulladásban. Temetése f. hó 23-án délután ment végbe.

A mi veszteségünk. A mult héten 100. veszteségi lajstrom alapján összeszámolták a mi hadseregünk öthónapi veszteségeit. Eszerint volt kerek számmal 43000 halott, 244000 sebesült, 10000-nél több hadifogoly. A hadifoglyok és a halottak száma lehet esetleg valamivel nagyobb, mert több eltűnt vagy fogolynak, vagy halottnak számítható. Az egész veszteségben legszomorubb a halottak száma, de öthónapi küzdelem után ez nem tulságos sok, hiszen az oroszok halottjainak száma félmilliónál jóval több. A sebesülteknek pedig háromnegyedrésze meggyógyulva visszatért a harctérre s így a veszteség tájdalmas bár, de nem tulságos.

Kereskedők és iparosok segélyezése. Szép szociális és humanitárius munkával foglalkozik jelenleg a miskolci Kereskedelmi és Iparkamara, amelynek kerületéhez tudvalevőleg a mi vármegyénk is tartozik. A kormány ugyanis a hadi jótékonyosság céljaira az új törvény szerint a huszezer koronán felüli jövedelmek megadóztatásából befolyó összegből a kereskedőket, iparosokat és magántisztviselőket is segíteni óhajtja és e szép feladat végrehajtásával kereskedelmi és iparkamaránkat bizta meg. Természetes, hogy csak azon önálló iparosok és kereskedők tarthatnak igényt e támogatásra, akik existenciájukat a családfelelősségének a háboru okozta megzavarása alapjaiban támadta meg, vagy azon magántisztviselők, akik a háboru folytán vannak állás nélkül. Általán csak azok jöhetnek szóba, akik legnagyobb igyekezetük mellett sem tudnak a háboru okozta bajok miatt saját erejükből megélni.

Azok, a kik segély kérésére ezek alapján reászorulnak, folyamodjanak a kereskedelmi és iparkamarához. Kérvényükben hitelesen igazolják mindazon körülményeket, a melyek segély kérését igazolják. Így p. o. az önállók, hol és mióta és mily foglalkozást üznek, tudják vagy nem ismerik, hogy az üzletüket folytatni s ha nem tudják, mily okból vagy miért vannak korlátozva? Hány családtagról kell gondoskodni? Van-e és minő vagyonuk? (Ház, föld stb.) A hadbavonultak családjai, ha más megfelelő segélyben nem részesülnek, ugyan-e körülményeket igazolják. Állás nélküli alkalmazottak pedig igazolják, hogy a háboru miatt vannak foglalkozás nélkül és ezért nem tudnak alkalmazáshoz jutni. Azok, a kiknek családja folytatja az üzletet és ebből vagy más jövedelmi forrásból meg tudnak élni és a családtagokról gondoskodva van, segélyért ne folyamodjanak. — Eleve is meg kell jegyezni, hogy a rendelkezésre állható összegek csekélyisége miatt csak a legigazabb és legméltányosabb esetben lehet egyáltalán szó a segítségről.

Választmányi ülés. A vármegyei kaszinó választmánya folyó hó 22-én ülést tartott, melyen elhatározták, hogy e hó 31-én közgyűlést tartanak.

Meleg alsóruhák katonáinknak. Hősapkával és hasvédővel kellően el vannak látva katonáink, de mivel meleg alsóruházatuk a folytonos aktivitás és fáradalom következtében gyorsan szakad és hasznavehetetlenné válik, nagyon kívánatos, hogy ezek gyakrabban ujakkal cseréltesenek fel. A közönség köréből megnyilvánult érdeklődésre közölhetjük, hogy leginkább a következő adományok küldése kívánatos: 1. Tricot, ennek híján barchet alsónadrág, úgy szabva, mint közönséges alsónadrág. 2. Kötött nyakkendő, e helyett jó a puha gyapjuból, lóden szövetből készülő nyakkendő is (8 cm. széles és 80—100 cm. hosszú.) 3. Barchet kapeca. 4. Ermelegítő. 5. Mindenféle szőrnemű. 6. Meleg keztyűk. Az adományokat köszönettel elfogadják és a harctérre szállítja a hadsegélyző hivatal.

Halálozások. A rozsnyói székeskáptalannak mély gyásza van; az egyház egyik kiválóan érdemes, oszlopos alakja, a rozsnyói köz- és társadalmi élet egyik általános tiszteletben és becsülésben állott tagja, verebélyi *Marsó Géza*, pápai prelátnak, éneklő kanonok, címz. apát és szentszéki tanácsos, a III. oszt. vas-koronarend lovagja, az egyházmegye arany-misének nesztorja január hó 18-án 81 éves korában, papságának 58-ik, kanonokságának 23-ik évében Rózsnyón elhunyt. A magas kort ért tisztes férfit, hosszú időn át kifejtett hasznos és fáradhatlan működésével elévülhetlen érdemeket szerzett magának s emlékezte úgy egyházi, mint világi téren sokáig fenn fog maradni. Halála nemcsak a papság körében, de a rozsnyói társadalomban is őszinte, igaz részvétet keltett. Temetése folyó hó 20-án impozáns részvét mellett ment végbe, a székesegyházban tartott ünnepélyes gyászmise — *Libera* — után a hült tetemek a székesegyházi sírboltban helyeztetek örök nyugalomra. A rozsnyói székeskáptalan a rokonok nevében is mélyen megszorodott szívvel jelenti külön gyászlapon a szeretve tisztelt kartárs és rokon elhunytát, ki megérdemelte, hogy emlékét kegyelettel őrizzék meg.

Bodnár Zoltán rimabányai körjegyzőt, lapunk régi kedves munkatársát mély gyász sújtotta le, amennyiben édes anyja: özv. *Bodnár* Endréné szül. *Birnstingel* Adél, egy ritka jószágos lelkű s nemesen érző urinő folyó hó 14-én 63 éves korában Somsálybányán elhunyt. Három gyermeké: Zoltánon, Mátyáson és Matildon kívül kiterjedt család gyászolja az elhunytat, köztük *Birnstingel* Aurél, özv. *Pekár* Árminné szül. *Birnstingel* Matild, *Tindli* Józsefné szül. *Birnstingel* Kornélia, özv. *Vashegyi* Józsefné szül. *Birnstingel* Ida testvérei, menyei, sógornói, unokái. Folyó hó 16-án nagy részvét mellett temették el Somsálybányán (Borsodmegyében) az elhunytat, kinek halála őszinte, mély részvétet keltett.

Városunkban e héten egy éjjelen két általános részvétet fakasztó gyász eset történt. F. hó 19-én hajnalban *Magasits* Sándor vasuti hivatalnok felesége szül. *Csizy* Gizella, *Csizy* Kálmánné okl. szülész-nő széles körben kedvelt leánya hunyt el rövid néhány heti betegség után 29 éves korában. A korán elhunytat mélyen sújtott férjén és megtört szülein kívül három kis árvája és számos rokona siratja. Folyó hó 21-én nagy részvét mellett temették el s ravatala felett *Simon* Mihály ref. lelkész megható szavakkal bucsuztatta el az elhunytat.

Ugyanakkor reggel 8 órakor *Deutsch* Géza helybeli butorkereskedő felesége szül. *Balkányi* Mária, egy kedves modoru és jószágos lelkű fiatal asszonyt hunyt el alig 48 órai betegség után 26 éves korában, boldog házassága 9-ik évében. A kik ismerték, méltán szerették a rokonszenves fiatal asszonyt, ki legutóbb is élénk és tevékeny részt vett a háborúval kapcsolatos társadalmi segélyakció minden terén. Porig sújtott férjén kívül Zilahon lakó édes anyja, két kis árvája s kiterjedt rokonsága siratja az elhunytat, kinek hült tetemét mély részvéttel, bánatos szívvel kísérték folyó hó 21-én délután utolsó útjára. *Singer* Rezső fő rabbi könnyeket fakasztó szavakkal méltatta a korán elhunyt nő nemes tulajdonságait.

Lacsek Gyula városunkbeli származásu, losonci róm. kath. lelkész mély gyász sújtotta le, amennyiben forrón szeretett édes anyja: özv. *Lacsek* Mátyásné szül. *Strázsa* Anna folyó hó 20-án 85 éves korában elhunyt. Halála széles körökben keltett őszinte, igaz részvétet. *Lacsek* Gyulán kívül nővére: özv. *Fogt* Ferenczné szül. *Lacsek* Mária gyászolja az elhunytat, kit folyó hó 22-én Losoncban nagy részvét mellett temettek el.

Drucker Hermant, a helybeli Korona-szálloda és vendéglő tulajdonosát mély gyász érte, 12 éves fia: *László* folyó hó 16-án vörhenyben meghalt. Temetése folyó hó 17-én nagy részvét mellett ment végbe.

A helybeli szegények intézetének közel 35 esztendőn át volt lakója, a féloldalán benuit *Stolcz* Károly, ki folyó hó 16-án 66 éves korában meghalt. 18-án a közkörházból temették el.

A „Gömör-Kishont” előfizetési díja egész évre 10 korona.

A koronás segélyző-társaság adományai. Csöndben, lármá nélkül, de annál nagyobb lelkesedéssel folytatja a gyűjtést és tevékenységét a rimaszombati koronás segélyző-társaság. Ott van mindenütt, ahol segítséget kell nyújtani a beteg vagy lábadozó hős katonáknak. Szerető gondoskodással karol fel mindent, ami könnyebbé, elviselhetőbbé teszi az ő szenvedéseiket. Alig három hónapos működése alatt több mint 100000 cigarettát, 10000 csomag dohányt, rengeteg sok szivart, pipát osztott szét beteg katonák közt. A szükséghez képest ellátta őket mankókkal, sétatobokkal, papucsokkal, javította a kosztjukat uzsonna és vacsorákkal, gondoskodott a nehéz betegeknek csirke és borjubecsináltkról és erősítő gyógyborokról. Az üdülő kórházat ellátta tüzfával. A hadvonalul katonákat is ellátja utravalt cigarettával. Legutóbb 100 koronával járult a Török Félhold gyűjtéséhez, amelylyel egyszerűen megváltotta tagjait is a Török Félhold javára való adakozástól. Mindez a nemes, magasztos cselekedet, páratlan áldozatkészség méltán megérdemli, hogy városunk hazafias közönsége ez után is fokozott lelkesedéssel karolja fel és tegye lehetővé anyagi hozzájárulásával az egyesület életképességét, további tevékenységét.

Apolló-színház. A mozgókép-színházban a múlt héten is érdekes és változatos programmal tartottak előadásokat; ma ismét lesznek zóna-, katonai- és esti bemutatók új program szerint.

Orosz levél a háborúról. Egy orosz hercegnő igen terjedelmes levelet intézett december elején az osztrák arisztokrácia egyik tagjához. A hercegnő a legmagasabb orosz arisztokráciához és a csár rokonságához tartozik. A levél reánk nézve igen érdekes tudnivalókat tartalmaz s azért egy részletet közlünk belőle:

November végén Oroszországnak — a levél szerint — már félmillió halottja és egy millió háromszázezer sebesültje és betege volt. Rettenetesekek voltak a veszteségek a tisztikarban, a mely az arisztokráciából egészül ki. Az arisztokrácia azon körében, a mely nem tartozik a csár legszorosabb környezetéhez, Oroszországnak a háborúban való részvételét Oroszország szerencsétlenségének mondják. A csárnak számos rokona, mindenekelőtt néhány német származásu nagyhercegné, mindent elkövetett arra, hogy *Nikolaj Nikolajevics* végzetes befolyását megtörje és a háború veszedelmét elhárítsa. A tulajdonképeni döntés *Poincaré*nak és *Viviani*nak pétervári látogatása alkalmával történt meg, míg *Izvolzskij* és *Benckendorff* a talajt előkészítették. *Poincaré* és *Viviani* Pétervárott léte alkalmával *Benckendorff* gróf Londonból ezeket jelentette: Angol részről Belgiummal, Portugáliával és Japánnal létrehozott meg egyezés az összes résztvevők számára minden rizikót kizár. *Benckendorff* és *Izvolzskij* sokkal nagyobb buzgalommal működtek közre *Nikolaj Nikolajevics* szellemében, mint *Buchanan* Pétervárott. *Nikolaj Nikolajevics* a csár előtt főként azzal érvelt, hogy *Viviani* francia miniszterelnök, a mint mondotta, biztosította őt arról, hogy a francia kormányt az összes szociáldemokrata képviselők zárt sorokban támogatják *Jaurés* kivételével és azonfelül garanciát nyújtott arra nézve is, hogy Oroszország mind egyik árnyalatu forradalmi eleme minden agresszivitástól tartózkodni fog a háború alatt a csári családdal és kormányval szemben. Ez döntött a csárnál, *Szergiusz* nagyhercegné legbuzgóbb közreműködése ellenére is. Nyomor, kétségbeesés és összeomlás lett a sorsunk, jegyzi meg végül a levél.

Fogyasztási szövetkezetek liszt-árúsítása. A miskolci kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti az érdekelteket, hogy a fogyasztási szövetkezetek illetve gyári és vállalati áruraktárak még abban az esetben is, ha az adás vételt saját tagjaikra illetve az illető vállalat alkalmazottaira korlátozzák, a buza és rozslisztet, bármily módon is szerezték be legyen azt, a finom tészta liszt kivételével csakis a 8681/1914. M. E. számú rendelet 3. §-ában megjelölt kenyérliszt-pótló anyagokkal, az ott meghatározott arányban való keverés mellett árusíthatnak, mert eljárásuk ellenesetben az idézett rendelet intézkedéseibe ütköző és ennek 10. §-a alapján büntetendő kihágásnak minősülne.

SORSJEGYEK és sorsolás alá eső más érték-papírok huzásairól bárkinek díjtalanul nyújt felvilágosítást a Rimaszombati Takarékpénztár.

Ásványolaj adómentes beszerzése. A miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívja a figyelmet arra, hogy a m. kir. pénzügyminisztérium megengedte, miszerint a 880 foknál kisebb sűrűségű belföldi származásu kékolaj, gázolaj, fűtőolaj, hajtóolaj és Diesel-motorolaj nem adóköteles ásványolajként kezeltessek és így az ásványolajfinomítókiból fogyasztási adó lerovása nélkül legyen szállítható.

Baleset a szecs-kavágóval. Osgyánban folyó hó 21-én *Lippa* István 47 éves cseléd répvágással foglalkozott s a gép fogaskereke odakapta bal keze középső ujját s azt összeroncsolta. Beszállították a közkörházba.

Az új moratorium és peres eljárás. Február elsejével lép életbe ismét két hónapra terjedő érvénnyel az ötödik moratoriumi rendelet. Ennek kapcsán a miskolci kereskedelmi és iparkamara kérdést intézett az igazságügyminiszterhez, hogy tervezetik-e a peres eljárásra nézve újabb rendelet kiadása. Az igazságügyminiszter táviratilag értesítette kereskedelmi és iparkamaránkat arról, hogy egyelőre újabb rendelet kiadása nincs tervben.

Használjunk hadisegély-postabélyeget.

A dohányárusok és cigaretta hiány. Némely dohánygyártmányok általán nem, vagy csak ritkán lévén kaphatók az utóbbi időben, a miskolci kereskedelmi és iparkamara előterjesztést tett a pénzügyminiszterhez a kis dohánytözsdek és ezzel együtt a fogyasztóközönség érdekében. A pénzügyminiszter most arról értesíti a kamarát, hogy a hadban álló katonaság dohányanyag szükségletének kielégítése céljából a Kapa, Magyar és a Legfinomabb magyar szivarka dohányfaj kiadását korlátozni és a Magyar szivarkának kiadását pedig teljesen be kellett szüntetni. A dohánygyártásnak fokozása folytán a fent érintett dohányok kiszolgáltatásának korlátozását 1915. évi január 1-seje óta teljesen beszüntette, úgy, hogy e dohányok a forgalomnak jelenleg már korlátlan mennyiségben adatnak át. A Magyar szivarka katonai szükségletre oly nagy mennyiségben rendeltetik, hogy e szivarkafaj a magán fogyasztás céljaira ezentul sem lesz kiadható.

Segélyakció. A segélyző bizottság társelnökéhez: *Lukács* Gézához legutóbb a következő adományok érkeztek:

Steiner Félixné 5 ing, 3 alsó nadrág, 6 zsebkendő.

Dr. Stern Jakabné 4 lepedő, 3 ing, 6 törülköző, 12 zsebkendő.

Egy rimaráhói lakos 2 ing, 2 alsó nadrág.

Boczko Dánielné 4 ing, 6 alsó nadrág.

Tomasik Antal 6 uj ing, 6 uj alsó nadrág.

Blum féle intézet Pelsőcz szőrmék.

Széplaky Lajos és neje a háborúban megvakult katonák részére 20 korona.

A jánosii segítő bizottság által gyűjtött 1400 darab cigaretta, 20 pár kapeca, 3 lepedő és kötöző rongyok.

Kovács Albertné *Jánosiból* 6 alsó nadrág, 2 ing, 12 haskötő, 100 cigaretta, 50 szivar.

A központi segélyző-bizottság elnöksége közli, hogy a hadbamenők részére újabban beérkezett meleg ruha és szőrmemenüeteket a hadvezetőségnek Budapestre szállította és pedig elküldött: 253 hósapka, 174 pár érmelegítő, 17 haskötő, 23 pár kapeca, 13 mellény, 1 pár trikóöltözet, 1 női bunda, 2 boa.

Köszönetnyilvánítás. A rimaszombati m. kir. állami polgári leányiskola a következő téli ruhaneműket küldötte e hét folyamán hozzánk, melyeket az Országos Hadsegélyző Hivatalhoz szállítottunk be s amelyekért az adakozóknak köszönetünket nyilvánítjuk: 10 darab hósapka, 17 pár érmelegítő, 5 pár térdvédő, 11 pár kapeca, 7 darab mellény, 1 boa, 1 sapka, 1 kabát, 10 darab kis csomag pipadohány.

Az adományokért hálás köszönetet mond a segélyző-bizottság elnöksége:

Lukács Gézáé,
társelnök.

Kubinyi Géza,
főispán, elnök.

A vármegyei kaszinó közgyűlése.

A vármegyei kaszinó évi rendes közgyűlését f. jan. hó 31-én d. u. 3 órakor tartja meg Rimaszombatban, saját helyiségében.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, a kik forrón szeretett fiar, illetve testvérünk elhalálása alkalmából mély fájdalomukat részvétükkel bármilyen módon enyhíteni igyekeztek, ez uton mondunk hálás köszönetet.

Özv. Putra Edéné és gyermekei.

Járványkórház. A fogház épülete mellett lévő régebbi szegények intézetébe a helyőrségi betegek közül f. hó 21-én átszállították a fertőző betegségben szenvedő néhány beteget, kikhez megfelelő ápoló személyzetet is osztott be a vörös-kereszt egyesület kórházának vezetősége s a gyógykezelést dr. Juhász János ezredorvos végzi.

Adomány. A Fehérkereszt-egylet nyomorékjai javára Kovács Albertné Jánosiból 4 koronát küldött. Hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

Nyugtázás. A koronás segélyző-társasághoz e hét folyamán beérkeztek a következő adományok: Győry Lajosné 2 ing, 5 lábravaló. Özv. Csomós Tamásné 3 kor. Lukács Gézáné alispánné 57 ing. Hevesi Béla egy nadrág és gamaschli. Mitske Gusztáv Rimócza 4 korona. *Szojka Pál*, pénztárnok.

*

A Vöröskereszt részére adakoztak: Özv. Szabó Károlyné 4 és fél kilo tépés, 1 malomjáték.

Dr. Cziner Miksáné 20 fej káposzta, 1 zsák zöldség és hagyma.

Tóth Zoltán és Laczika 10 drb malom- és dáma játék.

Lengyel Gyula 4 kötet saját munkája.

Matus András egy nagy dészsa.

Baksay István 50 drb zsebkendő.

Szakall Vinczéné 25 drb párnahuzat, 1 drb dunnahaj, 9 drb nagy törülköző, 5 drb zsebkendő, 2 drb abrosz, 9 drb szalvéta, 1 lábravaló, 7 pár keztyű, 3 pár lábszárvédő, 3 drb kendő, 1 drb paplanpedő, 1 drb mellény, 8 pár harisnya, 2 pár kapcsa, 3 drb terítő, 7 drb kisebb törülköző.

Csapó József ig. tanító 4 ing, 4 lábravaló.

CSARNOK.**Tábori üzenet.**

Mikor még hódolt Auróra előtt
A kék hegyeknek arany koronája,
Vágy lepte szívem s hajnalpiros álom
Kacsintott vissza sok szép éjszakába.

De elmúlt minden... nem fénylik már régen
A kék hegyeknek arany koronája
Köd lepel vonul a csillagos égen,
Ameddig elér végtelen párnája.

Óh nincs nappalom! Nem hallom már régen
Szivörömmre ezüst kacagásod,
S lepkeruhádnak pehelysugóságát
Nem hozzák ide a szintelen álmok.

Mert nincs éjem sem és ha van is álmom
Zordon téli szél s vihar ragadja el
Oda tehozzád, ahol piros remény
Kacsingat rólam midőn a nap fölkel.

De azért ne lásd beborult egemet
S általvirradó álmatlan éjemet
Szürke homályban a ködbe vesztettek,
Mig itt bolyongom az élet fokain.

Mert egykor jövök s újra jobban árad
A kék hegyeknek aranyozó fénye
S reménnyel telten hajtogatom ismét
Szempilláimat a jövő elébe.

Megtanultam imádkozni.

Én is voltam e világnak
Meddő fája,
Nem hajlott az én kezem sem
Hő imára.
Ahány vétek karczolt sebet
A szívemre,
Mindannyiszor én ritkábban
Néztem égre.

De mióta ellenség lett
A föld népe
Énvelem is szembeszállt a
Szívem vétké;
S megtanított imádkozni
Száz halálra.
Próbálja meg aki bűnös
És nem gyáva.

Csaták láza sok-sok bűnnek
A fullánkja,
Jaj annak, ki tüzes mérgét
Ki nem állja.
Átalakit fakó képpel
Szívet lelket,
Ott megtudod, hogy az Isten
Mért teremtett?

Stella C. Cordis.

Epizódok a Bach-korszakból.

(Egy öreg ember régi emlékeiből.)

Irta: LETÜNT.

2

A Szilárdy helyett főnökül kinevezett Koreska József nem volt épen rossz ember, s bár határozottan Schwarzgelb volt, de lehető humanizmussal és türelemmel igazságszeretettel kezelte a vármegye igazgatását. Csak az a gyengeje volt, hogy a megyebeli uri renddel mindenképpen szeretett volna megismerkedni és jóban lenni; az pedig nagyon bosszantotta, ha valaki neki nem köszönt.

Egyszer Rimaszombatban a Rózsa vendéglő előtt Széki Péter hevesmegyei fiatal földbirtokos álldogált, mikor Koreska néhány lépésnyire elsétált előtte. A Széky közelében ácsorgó házi-szolgák alázatosan megemelték a mindenható főnök előtt a kalapjaikat. Széky, nagyon természetesen, mint idegen nem köszönt. Ez a viselkedés, vagyis vélt semmibe vétel felbosszantotta Koreskát. Odasietett tehát Székyhez és kérdőre vonta, hogy miért nem köszönt neki?

— En nem ismerem önt, hát mi jogon kívánhatja tőlem, hogy köszönjek önnek?

— Hát nem tudja, hogy én ennek a vármegyének a főnöke vagyok?

— Én pedig Hevesvármegyéből való vagyok, hát épen semmi közöm hozzá, hogy ön ennek a vármegyének a főnöke vagy nem főnöke.

— Ejnye, de goromba ember maga!
— Goromba bizony maga! — vágta vissza Széky Koreskának, kissé ingerülten.

Koreska gondolkodott meglepetésében egy ideig, hogy mitévő legyen, hogy ilyet mertek neki a szemébe vágni. De csakhamar meggondolta magát: mégis jobbnak látta a dolgot nagyra fel nem fújni. Megfordult a sarkán és azzal tovább ballagott dolga után.

*

Más alkalommal meg Szentmiklóssy Józsi a rimaszombati főtéren látott egy igen hosszú embert, a ki karját kinyújtva hívólag integetett feléje. Az integető hosszú ember Koreska volt.

Józsi odament hozzá és megkérdezte, hogy mit kíván tőle?

— Én uraságodnak köszöntem, uraságod pedig a köszönésemet nem viszonzotta.

— Bocsánat, nem vettem észre, — hát alászsolgája!

— Alászsolgája! — És ezzel a nagyfontosságú ügy elég simán elintéződött.

*

Egy nyári napon Koreska a vármegyei házában épen hivatalos szobájában volt elfoglalva, mikor egy porköpenyeges ember hirtelen a szobájába nyitott.

— Hogy mert ide benyitni kopogtatás nélkül? — förmedt rá Koreska. — Menjen ki, kopogtasson és csak azután jöjjön be, ha erre engedélyt adok.

A porköpenyeges ember kiment és kopogtatott.

— Szabad! — hangzott belülről.

A porköpenyeges ember belép és bemutatja magát!

— En gróf Andrássy György vagyok. Ha hozzám valaki be akar jönni, a komornyikom szokta bevezetni. Én itt senkit sem találtam, tehát egyszerűen benyitottam.

Abban az időben gróf Andrássy György a bécsi udvarnál gráta perszóna volt. Koreska tehát meglehetősen megrémült, mikor a gróf magát bemutatta. Több ízben kért tőle ezer bocsánatot, a mig tárgyalt vele; vendéglőjébe is elkísérte. Ott ebédközben töltötte a poharát, udvarolt neki az unalomig, tartotta szóval mindenképpen, de a gróf hideg kedélyét kiengesztelni többé nem sikerült neki.

Andrássy György gróf délután el is utazott hosszurégi uradalmába, Rozsnyó felé a nélkül, hogy még csak hederített volna is a Koreska alázatos bucsuzására, a mi őt sokáig érzékenyen bántotta.

*

Valamelyik farsangi napon, egyik Rimaszombatban tartott bála, mint már felnött fiatal ember én is berándultam.

Ott volt Koreska is a feleségével és két csinos és kedves leányával, a kik szintén igen szerettek volna a megyei gentry fiatalsággal megismerkedni, de mindössze is pár palóc urfi tánczoltatta őket. A többiek feléjük is alig néztek.

Ott volt a bálon az öreg Szentmiklóssy Viktor nagybátyám is, a ki elvből mindig a fennálló hatalommal tartott, abban a meggyőződésben, hogy a hol a hatalom van, ott van az igazság is. Ezen a bálon is állandóan a Koreska-család körében tartózkodott; nagy kitartással udvarolt nekik, mivel másként igen kedves, finom modoru ember volt.

Egyszer csak magához int engem az öreg ur és mintegy jóakaró tanácsképen mondja nekem:

— No csak tánczoltasd meg a főnök leányait Pál öcsém. Soha se tudhatjuk mit hoz a jövő. Még alkalmas lehet meggyőződni, hogy mire jó az, ha minden tekintetben, mindenki irányában figyelmesek és előzékenyek vagyunk. Főleg pedig a hatalommal szemben sat. Esetleg jól arathatunk, ha a hatalom termő talajába jól el tudjuk vetni a termő magot.

Kissé gondolkodtam a mondottakon; azután, nem épen azért, mintha az akkor evidens hatalommal kacérkodni kívántam volna, hanem inkább, hogy azoknak a másként eléggé kedves leányoknak, a kik teljességgel nem tehettek róla, hogy schwarzgelb embernek a leányai, részvétből némi mulatságot szerezzenek: bemutakoztam a családnak, aztán az akkor nagyban divott rezgő- és mazurkapolkában, galoppban, kerिंगőben, csárdásban sat. jól megtánczoltattam mind a két leányt. Akkor még igen könnyű tánczos voltam; úgy vettem észre, hogy meg voltak a mulattatásommal elégedve; mig Viktor bátyám helyeslésének akarván adni kifejezést, megveregette a vállamat.

Ezután csakhamar el mult a tél, elmúlt a tavasz is, következett a nyár, a mikor az osztrák császárságot azért, hogy a már kitörőfélben lévő orosz-török háboru idejére Angol- és Franciaország rábeszélése folytán Romániát megszállotta, Oroszország felől némi konfliktus fenyegette.

E végből Bécsből az egész monarchiára kiterjedő rendkívüli katonaszerelést rendeltek el, a melyben a 19 évesek kerültek sorozás alá, még pedig olyan szigoritással, hogy a besorozás alul való önmegváltás engedélyét erre a sorozásra felfüggesztették; minek következtében a megszabadulás minden esélye (megvesztegetés stb.) ki volt zárva, valószínűen azért, mivel kivételesen a katonai intéző köröknek a hadseregnek elérendő tiszti hiányában az intelligens elemre is nagy szüksége volt.

Erre a rendkívüli terminusra engem is behívtak sorozás alá Rozsnyóra, a hová boldogult édesanyammal utaztam fel.

Másnap reggel sorshuzás végett a városházára kellett mennem, a hol a 484 ik sorszámot huztam ki.

Mint hogy pedig a 484 ik szám a kezdő számtól jó messze esik, elegendő időm maradt a vizsgálaton más napon is megjelenni. Visszamentem tehát szállásunkra és délután épen a szállásunk előtt levő kőpadon üldögéltem, mikor a főtéren egy nagyon magas uri embert láttam egyenesen felém tartani. Bemutatta magát, hogy ő Szegheő N. városi főbíró (még akkor nem volt Rozsnyón polgármester) s azzal tölcsért csinálva tenyeréből, jó hangos suttogással a fülemben telefonozta:

— Koreska főnök ur azt üzeni önnek általam, hogy fogasson be és utazzon haza azonnal, a többi az ő gondja.

Mint hogy azonban a főbíró némi kételkedésfélét fedezett fel az arczombon, a fülemben szűrt depest megismételte; én pedig nem lévén többé kíváncsi a netán még egyszeri ismétlést fülembesziálni, besiettem az anyámhoz, közöltem vele a főnök üzenetét, aztán befogattunk és elutaztunk Rozsnyóról azonnal. Egy óra múltán már megkönnyebbült szívvel élveztük az országut melletkén az erdő és mező nyári gyönyöreit.

Később értesültem, hogy mikor a sorshuzást követő napon a sorozó teremben reám került volna a sor valamelyik bizottsági közeg a nevemet olvasta: Koreska jelentette, hogy beteg vagyok. Mire a a sorozó bizottság katonai elnöke, az ezredes azt indítványozta, hogy küldessék ki a vizsgálat megejtése végett az ezredorvos és a megyei főorvos uzapanyiti lakásunkra.

Koreska azonban úgy vélekedett, hogy szegény ezredorvos annyira fáradt már, hogy minden kiméletet megérdemel, célszerűbb lesz tehát, ha majd ő a megyei főorvost fogja a helyszínre küldeni, a főorvos ott aztán a többit el fogja intézni. De még mai napig sem intézte el.

Igy szabadultam meg a rendkívüli besoroztatás esélye elől, a Koreska megyei főnök jóvoltából.

— Megmondtam ugye, — mondta önelégülten Viktor bátyám legközelebbi találkozásunk alkalmával — hogy mindig jó a fennálló hatalommal jónban lenni. A galambot elcsípi a sas, a sast lelövi a vadász, a vadászt elteszi láb alól az orvvadász, míg az orvvadászt levágja a „kaszás” stb. És ez így van napirenden az egész világon. Mindig csak a hatalmasabb győz, mindig csak a hatalomnak van igaza.

Annyi bizonyos, hogy ha én azon a rimaszombati bálón a főnök leányait meg nem táncoltatom: a rozsnyói sorozáson minden valószínűség szerint az osztrák kétféjű sas vágta volna belém a karmait.

*

Az 1852-ik évben Magyarország nagyon közel állott egy újabb országos felkeléshez. Azok az ugynevezett amerikai Kossuth-bankók, amelyeknek az értékeért az amerikai egyesült államok kormánya, a Kossuth Lajos lelkes és fáradságot nem ismerő közvetítése után jótállt, szolgáltak volna az új országos felkelés és hadjárat költségeinek fedezésére.

A terv — mint tudva van — az volt, hogy Mack tábornok Romániából tört volna be Erdélybe, mely terv sikerülése esetében úgy nőtt volna aztán nagygyá és félelmissé a szabadságért lelkesedő országos felkelő sereg, mint a lavina.

A magyar emigráció, Kossuth Lajos nagy hazánkfíával az élén, néhány fő- és több alkerületre osztotta fel az országot és ennek a tervnek megfelelően szemelte ki azután az embereit a felkelés szítására és szervezésére.

Egy napon az emigráció egyik megbízottja, Soós Gusztáv abaujmegyei földbirtokos érkezett az apám házához, csikósnak maszkirozva, bricskaféle egyszerű szekéren. Kinevezési okmányt nyújtott át az apámnak, melyben az emigráció őt (az apámat) a vármegye kormánybiztosává nevezte ki és bízta meg a vármegye felkelésének szervezésével.

Erre a célra Soós, az emigráció nevében négymillió értékű amerikai Kossuth bankjegyet adott át az apám rendelkezése alá, bádógból készült két hengerlaku szelenczébe, amelyekben a bankjegyek (darabonként 50—500 dollárnyi értékűek) sárgás viaszos vászonba voltak göngyölve.

Mikor Soós Gusztáv titkos megbízatásának elvégzése után házunktól eltávozott, nehogy a bankjegyek esetleges házkutatás alkalmával felfedezessenek, az apám Pista bátyámat, engem és Lacci öcsémet bízta meg a bankjegyeket tartalmazó szelenczék elrejtésével, amelyek közül az egyiket a falutól kelet felé eső erdősek egyikében, egy félreeső tölgy odújába helyeztük el, míg a másikat a nyugoti oldalon a mikóházi pusztá fensikjén ástuk el egy nagy kő és tölgyfa között.

Mint hogy pedig a III Napóleon-féle államcsiny miatt az egész felkelési vállalat meghiusult: az elrejtett bankjegyek is érintetlenül maradtak

pár évig, azokon a helyeken, ahová azokat elrejtettük.

Pár év múltán kíváncsiságból kimentünk Pista testvérbátyámmal megnézni, vajjon nem romlottak e el a bankjegyek. Mert elég balgán még mindig azt reméltük, hogy valamikor még, esetleg egy legujabb felkelés alkalmával hasznát vehetjük az elrejtett bankjegyeknek. Felástuk tehát az egyik szelenczét, melynek a tartalmát még eléggé jó állapotban találtuk; csak a viaszos vásznat kezdte rongálni némi helyen a rozsda. A bankjegyeket tehát még egy nálunk levő újságpapírba is begöngyöltük és a szelenczét újból elástuk.

Mint hogy azonban a földtakaró az új ásás következtében kissé laza lett, néhány nap múlva az erdőt járó sertések a bádógszelenczét kirták, amelynek turás közben a fedele is le-surlódott és így a bankjegyek a tető nyílásán szépen kikandikáltak.

A kondás nem vette ugyan észre a kirt szelenczét, de a falusi cigányok mindjárt másnap megtalálták és elámulva a talált kincsnek szerintük országot érő tartalmán, magukkal vitték a szelenczét gunyhóikba s a gunyhók előtt rakott tűznél, összes cigánytársaikkal együtt egész éjen át azon tanakodtak, hogy mit kezdjenek most ezzel az óriási kincessel, hogy minél előbb mesésen meggazdagodjanak és mesésen éljenek?

Csodálatosképen Rimaszombatban másnap hajnalban már tudták a dolgot. Napkelte után Rimaszombatból kiküldött csendőrök a bankjegyeket a cigányoktól már el is kobozták, akik nagy elkeseredéssel vették a képzelt Eldorádóból való kiespepenést.

Biztosra vettük, hogy ebben a kényes ügyben a hatóság rögtön el fogja rendelni a nyomozást és hogy akkor nagy zaklatásnak leszünk kitéve. A nyomozást a hatóság részéről megkönnyítette, míg a mi részünkről a védelmet megehezítette volna az a körülmény is, hogy a megtalált bankjegyek a „Pesti Napló” újságpapírosába voltak begöngyölve, ezt a lapot pedig kívülünk az egész Balogvölgyön senki se hordatta. De hát a nyomozást meg sem indították ellenünk; csak a bankjegyek megtalálása után körülbelül három hónap múlva idéztek be engem a szolgabíróshoz Rimaszombatba.

A rimaszombati járásnak Schwigut nevű csehországi ember volt egyik szolgabírója. Nem épen rossz ember, aki egyébiránt — mielőtt szolgabírónak kinevezték — hivatalszolga volt valahol Prágában. A Schwiguték szállásán az idézésben kitűzött napon reggeli 9 óra után a közép ajtón kopogtattam be.

— Herein! — hallatszott ki egy női hang. Belépek. Hát a szolgabíróné ott állott előttem a szoba közepén úgy, amint az ágyból felkelt, a legmélyebb negligzában; egy kurta hálórúhánál egyéb nem volt rajta, a lábán se volt harisnya vagy papucs, ami még érdekesebbé tette a jelenetet.

Meglepődötten vissza akartam huzódni, de még ő tessékelt befelé.

— Tessék csak helyet foglalni, a szolgabíró ur mindjárt itt lesz — és azzal egész nyugodtan kísértált, mintha mi sem hiányzott volna az öltözékéből.

A szolgabíró nemsokára bejött. Leültetett ő is, miután jöttére felemelkedtem a helyemről és kérdezte tőlem: *

— Volt e uraságod a múlt év augusztus 16-án a rimaszombati országos vásáron?

— Biztosan nem emlékszem — válaszolám — de mivel gyakran be szoktam járni a rimaszombati vásárookra, lehet, hogy akkor is ott voltam.

— Találkozott e ön az akkori vásáron Zmeskál Zsigmond nógrádmegyei földbirtokossal?

— Most már tisztán emlékszem, hogy azon az augusztusi vásáron találkoztam és beszéltem Zmeskállal több ízben.

— Nem hallotta e, hogy Zmeskál bizonyos amerikai Kossuth bankjegyekről beszélt volna, a melyeket valaki pár év előtt Nógrádvármegyébe csempészett felkelési czélokra?

— Erről nem beszélt előttem semmit. De ha említést tett volna is e bankjegyekről: nem beszélt, hanem legfeljebb csak mesélt volna azokról, mivel én azt hiszem, hogy az amerikai bankjegyeknek az országba való becsempészése csak mese.

— Köszönöm.

Ennyiből állott a kihallgatás és ezzel az egész amerikai Kossuth-bankjegy affaire végkép letűnt a politikai láthatárról.

A tölgyfa oduba rejtett bankjegyek közül később néhány darabot eltettem emlékül, de azok a sok ide-oda való hurczolkodásaim közben, a miket zaklatott életemben meg kellett cselekednem, valahogyan elkallódtak; (mint elkallódtak legkedvesebb barátaim jóvoltából egyéb bankjegyeim is) bár szerettem volna azokból legalább pár darabot utódaim részére emlékül megtartani, mint a magyar szabadságért vívott küzdelmek történetének egy-egy meglevő betűjét. De hát nem maradt meg számomra a történelemnek ezekből a betűiből egyetlen darab sem.

Kiadó lakás

Losonczi-utca 53. szám alatt egy három szobás lakás — villanyvilágítás és vízvezetékekkel ellátva — **május elsejétől** kiadó.

Értekezni lehet ugyanott a tulajdonos:

Öz. KIRÁLY FERENCNEVEL.

Egy teljesen jó karban lévő hintó eladó.

Czím megtudható a kiadóhivatalban.

Finom házikenyeret

naponként friss sütetést, egy és fél kilogrammos nagyságban **80 fillérért** ajánl

SERES JÓZSEFNÉ RIMASZOMBAT.

Tisztelettel kéri a n. é. közönség szives pártfogását.

Elárúsító helyek: Fogyasztási Szövetkezet és Kohn Adolf (piacztér), Neumann H. (Deák Ferencz-u.), öz. Wankovicsné és Koreny Pál (Rákóczi utca), öz. Rábely Béláné (Szijjártó utca), Gránát Dezső (Kossuth utca) és **a piac téren sátorban.**

Árverési hirdetés.

A czakói róm. kath. és ev. ref. egyház folyó évi **április hó elsejétől korcsma- és bolthelyiségét**

italmérési joggal együtt 6 (hat) évre bérbe adja és erre folyó évi **márczius hó elsejének** délelőtti 10 órájára nyilvános árverést hirdet.

Bővebb értesítés nyerhető alulírott gondnokoknál.

Czakó, 1915. január hó.

Szalai Nétusz, Balyo Bálint,
rk. egyh. gondnok. ref. egyh. gondnok.

HASZONBÉRBE ADÓ

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 21-ik szám alatt egy nagyobb

üzlethelyiség a hozzátartozó raktárakkal,

emeleti és földszinti udvari lakással együtt folyó évi **május elsejétől** több évre.

Ugy az emeleti, mint a földszinti lakás, külön-külön magában is kiadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal:

Kispást-tér 8. sz. alatt.

A „Berlini Viktória“

életbiztosítási kötvényei

háború esetén

minden pótdíj és minden bejelentés nélkül
teljes összegükben érvényesek.

Fizetések a biztosítási nyugtáért valamint faárúért csakis nálam az irodában vagy posta útján teljesítendő s azok ott lesznek elismerve, miután senki sincs felhatalmazva ezeknek átvételére.

Tisztelettel

KOHN ALBERT,

2-3

fakereskedő, a „Berlini Viktória“ vezérigényőke Rimaszombat.

Tanulóul

Egy 13-14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13-14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Használt ujságpapíros

(csomagoláshoz) kereskedők, mészárosok, hentesek részére
jutányos áron kapható **e lap kiadóhivatalában.**

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE
RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű
könyvnyomdámot és könyvkötészetemet,

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkéék és ragezédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szallagok föliratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.

Izléses munka.

Jutányos árak.